

ՀԱՎԵԼՎԱԾ I

Սոկսի խոսվածքի մեծը՝ գիտական տառադարձությամբ³⁵

պօլօտ կ^ոօվ

մէկ կնիկըմ կիւնը, անու իրիք ախչիկ կիւնը, մէկ խուրթ ը, երկու՝ ուր մ^ոօրէն ին: ան³⁶ երկուսըն լավ կը շախը, ան մէկըն քիշիր-ցերէկ կը տըփը:

իրիքն էլ կօր^ոօղկը վարժատուն: ան մէկըն շատ շիմաստուն կիւնը, ան մէկէլ քիր՝ թու պան չըն քըտը աշխարքը վերա:

էն էլ կը քազան խուրթ ախչիկ կը թանը շեռճիվ անցը, կը գանրկը:

ախչկան կըսը. — քու խ^ոօգին իւնի, իս քի տ'անիմ կօվանրած: ան ըզքի չըմ շօր^ոօղկի վարժատուն:

անու զանտ կը տա ուր անխչկըտիր ուտին, անիկ կը մնա անուրթի: ան էլ լանլէն կը կան փանրգանխ, մանտ պօլօտ կ^ոօվ:

պօլօտ կ^ոօվն էլ կըսը. — մը՝ վանխանա, ախչի՛, իս իմ տ^ոէղ տ'երեծամ ռըհանք, իս չըմ փախը, ուրտան տու ինիս շիտիվ ծը, միէղանաս:

ախչիկ օր վըր ավուր կը կըտրճանա, կը կանվանա, ինչ ի ըզկ^ոօվ կերեծա:

³⁵ Հեքիաթի տառադարձման համար շնորհակալություն ենք հայտնում ՀՀ ԳԱԱ Հ. Աճառյանի անվան լեզվի ինստիտուտի ավագ գիտաշխատող, ք.գ.թ. ժաննա Միքայելյանին:

³⁶ Գիտական տառադարձման մեջ մեծատառեր չեն կիրառվում:

մի՛երն էլ կիւնը ճո՛րիշ անխկըտիոր կօր^{ու}օղկը շեռճիվ կօվուն, կըսը. — թըղ ան չը կանվանա:

իճչ էրկու քնոր կերթան շեռճիվ կօվուն, կ^{ու}օվ կը փախը սանրեսար: էրկու ախչիկ էնկանդանր կը թըղնին շիտիվ կօվուն, քըռտինք ^{ու}օտքիրվէ կը գան տակ էրկու քնորնչ:

կըսին. — ան թօբան, մինք նան կ^{ու}օվ չը տանինք, ըզմի սպանից նան կ^{ու}օվ:

ան էլ կիւնը, իճչկանդանր ^{ու}օսկը, առճաթ կիւնը, կը կախը ուր ախչկըտիորու վըզքիր, ան մէկէլ ախչիկ կը տըփը, անութը կօր^{ու}օղկը, կ^{ու}օվ տանի, էրեճա:

ախչիկ լանլէն կը կան փանգան:

պօլօտ կ^{ու}օվ կըսը. — ընչի՞ կը վանանաս, ախչի՛, վըր^իէ կը լան:

ախչիկն էլ կըսը. — իմ էրկու քնորնչ ^{ու}օսկը առճաթ կա, ծի չըկա, իմ մի՛եր ծի կը տըփը, կը թանղկը տան տըն^իէն:

ան էլ կըսը. — մը՛ վանանա, ախչի՛, տն ըզծի ա՛ռ, տա՛ր, էրեճա՛, քի դանվը չըկա խիտ:

կիւնը ըզպօլօտ կ^{ու}օվ կը տանը, կէրեճա:

պօլօտ կ^{ու}օվ կըսը. — թան, գիմ պուչ պըռնը՛, շիտիվ ծի արը՛:

ան էլ ըզպօլօտ կ^{ու}օվու պուչ կը պըռնը, շիտիվ անու կերթա: կը տանի մի՛եր ծնորմվէ, կը տեսնա, պառաւըմ գօ օնտի՛ն նըստիոր:

կըսը. — պառաւ՛, անանաթ նան ախչիկ, խօր^{ու}օ՛տ շախիս:

ախչիկ կը մնա հանդի՛: պառաւ կուղ կիւնը, կը քընը:

կըսը. — ախչի՛, գօ իս կը քընիմ, սիվ ճնր կան, ըզծի չանկանցուցիս, սըվտակ ճնր կան, ըզծի չանկանցուցիս: իճչ տի՛ղիկն կան, ըզծի անկանցուցիս:

պառաւ քընաւ, սիվ ճնր իրը, ախչիկ չանկանցուց, սըվտակն էլ իրը՛ չանկանցուց, տի՛ղիկն իրը, անկանցուց:

ան էլ էլանվ, ախչկան կըլ^{ու}օխ մըտուց ման ան ճըրնն, ^{ու}օսկը կընդնիոր կախվաւ անկանջեն, անու վիզ շըմէն էլանվ ^{ու}օսկը:

Շէվարին ախչիկ ուրախ-զուրախ էկաւ տուն, մի՛եր տեսաւ ախչկան վըզէն զըմէն ^{ու}օսկը յը, անկանջքիր զըմէն ^{ու}օսկը կինը ը:

էսաց. — սի՛վ կապիս, ան տն մէ՛րթա, վանը իմ ախչկըտիոր ըզկ^{ու}օվ տը տանին, էրեճան:

էրկու քնոր էլան, ըզպօլօտ կ^{ու}օվ տարան կէրեճան:

պօլօտ կ^ոօվ էսաց. — անխկըտի՛ր, թանլըց^իէք, զիմ պուչ պոնեց^իէք:

էլան ըզկ^ոօվու պուչ պըռնիցիմ, մըտան մանջ ծռիրուն: տէսան պառաւըմ զօ նըստիւր անտ^իէդ:

էսաց. — պառաւ, անանաթ նա երկու ախշիկ:

պառաւ էսաց. — շա՛տ աղ^իէկ, ախշկըտի՛ր, իս կուղ կէլնիմ, կը քընիմ, սըվտակ ճռիր կան, ծի մ'անկանխցուց^իէք, տիէդիմ էլ կան, մ'անկանխցուց^իէք, ինչ սիվ կան, ըզծը անկանխցուց^իէք:

— պառաւ, — կը պօռան, — պառաւ, պառաւ, սիվ ճռիր էկավ, իլի վիէ:

կիլնը պառաւ, գերկուսն էլ կը խուրը մանջ ճըրռն, շըմիէն մէկի ճակտէն սիվ զատըմ կը կախվը:

կը տէպնա ճակատ, կը տէպնա իրիս, կառնին ըզկ^ոօվ, կը կան տուն:

միէր կիլնը ըզխուրթ ախշիկ կը թանլը շեռճիվ դանրը, կըսը. — նանրիկ քն Օղաթն ը: Լանլէն ախշիկ կիլնը կը կան փանգանխ:

պօլօտ կ^ոօվ կըսը. — մի՛ Լան, ախշը՛, աստված օղորմած ը:

խըլխսուն շուտ, ախշիկ կիլնը վիէ, միէր կըսը. — ախշը՛, ըզքն պօլօտ կ^ոօվ տը զինիմ, շանեն նա պօլօտ կ^ոօվն ը կանի խան քի:

ախշիկն էլ Լանլէն հանա զինք կը թանլը փանգանխ:

պօլօտ կ^ոօվ կըսը. — ախշը՛, վըր^իէ կը Լան:

ախշիկ կըսը. — վօլան, ըզքի տը զինին, էն հանպօվ կը Լան:

պօլօտ կ^ոօվ կըսը. — մը՛ վանխանա, թըխ ծի զինին, իս տըլնիմ տան Լիէդի, մարթ չը կանա ուտը, տն մընակ կիր: իմ Լուսկըռքիրն էլ բիթուն պանիրանվը, Լուսկը յը, քանը սաղ իս, իմ Լուսկըռքիր ծախիս, ուտիս, չը խըլըսնը:

անանավ^ոտուն կը պիրին, պօլօտ կ^ոօվ կը տընին կէտին, կը զինին, անու միս կանին կավուրմա, ախշկըտիր ու միէր ինչ կուտին, կը տաննանա վան անուց, ամնով կը տան զան հէթիմ ախշիկ, կըսին. — տա՛ր, կի՛, բանլը միէռնիս:

ախշիկ կուտը, կը քանդցրանա ախշկան խանմար: Լուսկըռքիրն էլ կը պանիրանվը, կը տանը ծախը ուր խանմար:

ան կը խասնը ուր մըրագ, տն յէլ՝ քնն: